

Kronolojik Zaman Blokları

Tarih varoluşu keskin sınırlar içerisinde incelenmeye hazır olmayan uçsuz bucaksız bir tüneldir. İçinden geçen âkib sayıda beyin her seferinde ona bir şeyler katarak geliştirir. İçerisinde barındırılmış olduğu bu denli farklı toplum ve düşünce tarihin zenginlik seviyesinin bir işaretidir. Bu tüneldir, içerisinde barındırdığı yaşantılara göre farklı bölümlerden oluşan, kendini diğerlerinden ayıran çok muhtelif zaman dilimlerinden bir derleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Tünelin muhtelif kolları olarak kabul edebileceğimiz bu zaman dilimleri ideolojik fikirlerin barınma noktası olmaktan ziyade tarihe, yeni fikirlere her zaman açık olan; gelişmeye açık bir yapı sunmaktadır. Tarihin her kolunda farklılık gösteren, çok çeşitli, başlıca bilimsel ve sanatsal başlıklarının altında toplanmış birçok farklı konu vardır. Edebiyat bu geniş konu haznesinde denizde bir damla kalan ancak kendi içerisinde değerlendirildiğinde barındırdığı sayısız konu ile oldukça kapsamlı bir başlıktır aslında. Yazının bulunduğu andan itibaren takip edilebilir bir yapıya bürünen edebiyat farklı tarz, düşünce ve fikirlerin zenginlik katarak içeri doldurduğu geniş bir kasa gibidir. Edebiyatın içerisinde kendine yer edinmiş bu denli sayısız meçhul akım ve dönem varken belirli dönem veya akımlara yönelik okuma yapmamızın bize ne gibi getirileri olabilir?

İlk olarak dönemseldir okuma bize o dönemin dil kullanımını hakkında malumat sağlamanın yanında dil kullanımımızın zenginleşmesine katkı sağlar. Farklı dönemlerin yazım kuralları ve dil kullanımını aynı zamanda kelime tercihlerini görmek bir dağarcık genişlemesi ve edebî kalem güçlenmesi adına önemlidir. Farklı akımlarda görülen çeşitli yapısal özellikler daha çok edebî tarz tanınmasına da olanak sağladığı gibi toplumların dil gelişmelerinin daha net bir gözlem üzerine oturtulmasını sağlar. Bu gözlem toplum gereksinimlerine göre değişen yaşamın getirdiği zorunlu dil gelişiminin nedenlerinin ve beraberinde getirdiklerinin daha anlaşılır bir hâle gelmesine imkan tanır.

Diğer bir konu dönemseldir yazınsal ürünlerin bizlere toplumların ideolojik yapısı üzerine detaylı bir bakış imkânı sunduğudur. Yazınsal eserler dönem insanların toplumsal, gündelik problemleri hakkında bilgi kaynağı vazifesi görebilirler. Sadece edebî bir bilgi kaynağı sağlamayan bir alan olan edebiyatın tarihin akışında önemli yer tutması dolayısı ve belirli dönemler hakkında bilgi toplamanın en sık başvurulan yollarından birinin yazınsal kaynak taraması olması bir dönem seçiciliğinin bize getireceği bir artıdır. Belirli akımlara ait edebî eser incelemesi de dönemin toplum ve sanatçı yapısını daha iyi anlamamıza yardımcı olacağı gibi siyasal bazı meselelerin de daha iyi anlaşılmasında rol oynar.

Son olarak belirli dönemlerin veya akımların edebî eserlerini okumakla gelen; o dönem veya akım üzerinde sahip olunan hakimiyet, kişiye farklı edebî dönemlere veya akımlara ait olan diğer yazınsal eserler ile daha iyi karşılaştırma ve ayrıştırma yapmasında yardımcı olur. Dönemseldir okuma kişiye yeni ufuklar açarken ilham verebileceği gibi kaleme alınacak yeni eserlerin özgün birer hâle

gelmelerinde, farklı fikirlerin ortaya çıkışının hızlanmasında önemli bir yere sahiptir. Eski dönemlere bakılarak özgünce yazılmış yeni bir eserin kalitesi ve değerinin de yüksek olacağı yadsınamaz.

Özetlemek gerekirse edebî eser okurken dönemlere veya akımlara odaklanmak kişiye dilin süreç içerisindeki gelişimini gözetleme imkânı sunar; toplumların ideolojik görüşleri, yaşam koşulları hakkında bilgi kaynağı vazifesini görür ve önceki nesiller tarafından miras bırakılan edebi ürünlerden fikir bakımından özgün olarak ayrışıp öne çıkan eserler kaleme alınmasında önemli bir basamak görevi görür. Bu edebî, zamansal çizgilerle ayrılan dönemler ve akımlar edebiyata zenginlik katan birer unsur olmakla beraber üzerlerinde yoğunlaşılması gerekmektedir. Belirli dönemlere ait yazınsal eserleri okumak bizlere düşündüğümüzden çok daha büyük bir getiri sağlamaktadır.

Ahmet Asaf DEMİRCİ

İstanbul Erkek Lisesi

9-E

12